

SEMINÁŘ EKONOMICKÝCH MOZKŮ

5. ROČNÍK

2018/2019

ZADÁNÍ a ŘEŠENÍ

MUNI
ECON

Myslí ti to ekonomicky?
Nebo se to chceš naučit?

SEMINÁŘ EKONOMICKÝCH MOZKŮ

- korespondenční seminář pro středoškoláky
- 5 sérií nevšedních příkladů
- skvělé ceny
- přijetí bez přijímaček pro ty nejlepší

Začínáme 1. října 2018
... ale přidat se můžeš kdykoliv

ECON.MUNI.CZ/SEM

5. série

termín odevzdání: 19. 5. 2019

Návod na odevzdání: Řešení nám pošlete buď emailem (sem@econ.muni.cz) nebo se přihlaste do ISu dle instrukcí v registraci. Po levé straně naleznete záložku „Student“. V ní budete schopni najít záložku „studijní materiály“ a v ní složku „odevzdávací“. Po jejím otevření už uvidíte složku s číslem série a v ní složky s označením čísla příkladu. Vkládejte tedy každý příklad zvlášť do příslušné složky. **Důležité:** Prosím uvádějte u příkladu hlavičku – jméno, škola, třída, číslo série a číslo příkladu. **A zároveň soubor pojmenujte alespoň svým příjmením!**

Vzor řešení naleznete zde:

(https://is.muni.cz/do/econ/soubory/aktivity/sem/Vzor_reseni.pdf), tak jej prosím dodržujte.

Konečně jsme se dostali až k poslední bonusové sérii, po které určíme konečné řešení a ti nejlepší se můžou těšit na věcné výhry. Doufáme, že jste si tento ročník SEMu užili a budete s námi řešit i ročník následující. Pokud vás napadá jakékoliv zlepšení či připomínka, napište nám prosím 😊

Řešili jste různé příklady ze všech koutů ekonomie a nejinak tomu bude i nyní, začneme ale trošku neobvykle.

Příklad 1

Napište esej o rozsahu 3-4 normostrany na téma „Průměrný český spotřebitel – investor“.

Hodnotí se především vlastní přínos k tématu, obsahová správnost a v menší míře formální správnost eseje.

Individuálně dle splnění základních požadavků na práci.

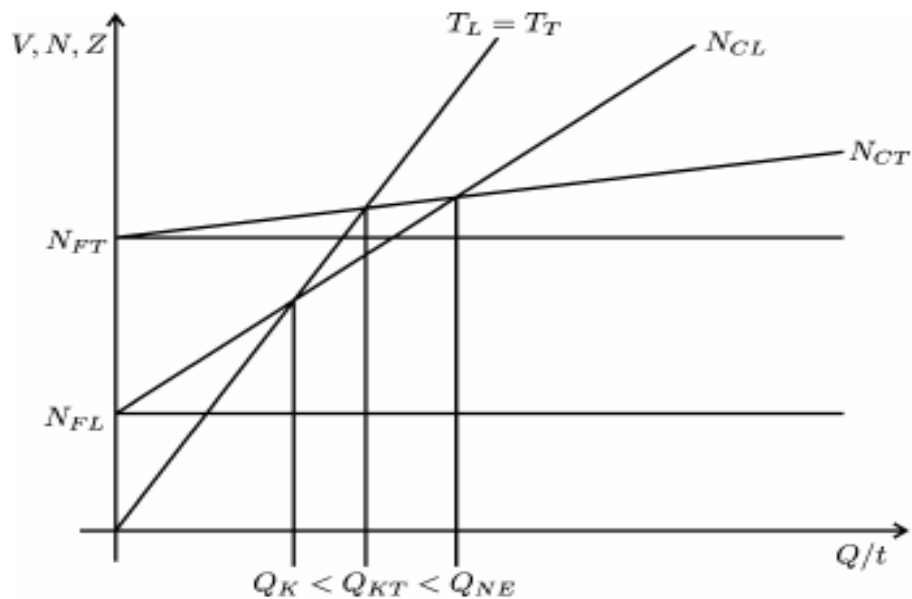
Pokud plánujete studium na vysoké škole, tak se podobným seminárním pracím nevyhnete a je dobré být připraven. Leoš se pravidelně setkává s kamarády a jak již víte, občas spolu řeší ekonomické příklady. Naposledy si lámali hlavu s tímto.

Příklad 2

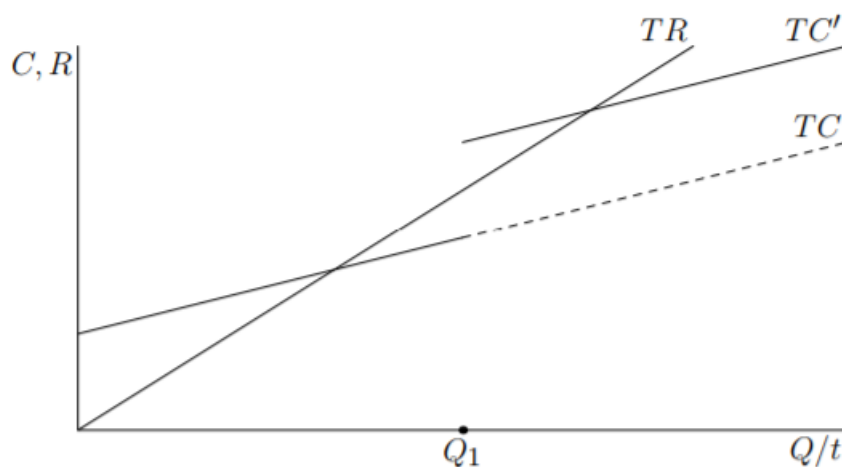
Break even point analýza

1. Co to je break even point analýza?
BEP analýza je technika, pomocí které lze zobrazit tzv. bod zvratu. Jedná se o bod, v němž se celkové náklady rovnají celkovým tržbám.
2. Zobrazte, jak by mohl vypadat v break even point analýze rozdíl mezi kapitálově těžkou a lehkou firmou.

Kapitálově lehká forma má menší fixní náklady ovšem za cenu výrazněji rostoucích variabilních nákladů. Zpravidla to bývá způsobené nedostatkem automatizace, modernizace atd.

3. Znázorněte graficky situaci, kdy byla firma v zisku, a vinou živelné pohromy došlo ke zdvojnásobení fixních nákladů. Tím se firma dostala do ztráty, ale znovu obnovila výrobu a opět se dostala do zisku.

Pokud někoho zajímá BEP analýza detailněji, tak doporučuji: http://econ.muny.cz/data/PFZFIF/PFZFIF_seminare.pdf

Přišli jste na to? Pokud ne, tak Leošovi poradte aspoň s fungováním bankovního systému v ČR.

Příklad 3

Zodpovězte následující otázky:

1. Vypište a definujte jednotlivé makroekonomické funkce ČNB
2. Vypište a definujte jednotlivé mikroekonomické funkce ČNB

3. ČNB působí mimo jiné i jako dohledový orgán pro oblast bankovníctví a pojišťovnictví. Uveďte přesné počty jednotlivých subjektů, nad kterými ČNB vykonává dohled (k 31. 12. 2017).
4. V rámci hospodaření ČNB uveďte, kolik činila aktiva celkem, pasiva celkem a zisk/ztráta za účetní období k 31. 12. 2017.

1. Vypište a definujte jednotlivé makroekonomické funkce ČNB

- **Emise oběživa** – jako jediná instituce ve státě vydává papírové bankovky a znehodnocuje je. Význam této činnosti je ale v současné době velmi malý – kvůli zvyšujícímu se bezhotovostnímu platebnímu styku.
- **Monetární politika** – spočívá v určování a zajišťování správného množství peněz v oběhu s cílem zachování cenové stability. Naopak vážnost této funkce neustále narůstá.
- **Devizová činnost** – operace centrální banky s devizovými rezervami (kurzová politika centrální banky) spočívá v: udržování hodnot devizových rezerv, zabezpečování likvidity země, ovlivňování úrovně a pohybů devizového kurzu domácí měny
- Zdroj: <https://trading11.com/zakladni-funcke-centralni-banky-makroekonomicke-a-mikroekonomicke/>

2. Vypište a definujte jednotlivé mikroekonomické funkce ČNB

- **Regulace a dohled nad bankovním systémem** – je nadřízeným orgánem všech soukromých obchodních bank. Centrální banka uděluje bankovní licence, sleduje činnost obchodních bank s cílem podpory efektivnosti, spolehlivosti a bezpečnosti bankovního systému v zemi. Může třeba nařídít obchodním bankám zvýšit povinné minimální rezervy.
- **Banka bank** – centrální banka vystupuje vůči ostatním obchodním bankám ve státě jako její bankéř. Když si půjčujete od nějaké banky peníze, tak on si je předtím musela půjčit od centrální banky. Činnosti: přijímá od obchodních bank vklady, poskytuje obchodním bankám úvěry, vede bankám účty a provádí mezi nimi zúčtování (clearingové centrum)
- **Banka státu** – vede účty a provádí některé operace pro vládu. Centrální banky tak plní funkci fiskálních agentů vlád. Do této funkce patří:
 - Správa státního dluhu
 - Poskytování úvěrů státnímu rozpočtu v souvislosti s úpisem státních cenných papírů
 - Pokladní plnění státního rozpočtu spočívající ve vedení účtů, inkasa, hrad a dalších operací souvisejících s běžným hospodařením státního rozpočtu.
- **Reprezentace státu v monetární oblasti** – zejména na zasedání MMF, skupiny Světové banky, v Generální radě guvernérů ECB. Na domácí půdě pak centrální banka pravidelně informuje veřejnost.
- Zdroj: <https://trading11.com/zakladni-funcke-centralni-banky-makroekonomicke-a-mikroekonomicke/>

3. ČNB působí mimo jiné i jako kontrolní orgán pro oblast bankovníctví a pojišťovnictví. Uveďte přesné počty (k 31.12.2017) jednotlivých subjektů, nad kterými ČNB vykonává dohled.

Počty vedených povolovacích správních řízení u vybraných kategoriích dohlížených subjektů

Kategorie finančního subjektu ¹⁾	Počty správních řízení přecházejících z roku 2016	Počty správních řízení zahájených v roce 2017	Počty ukončených správních řízení v roce 2017	Počty dohlížených subjektů k 31. prosinci 2017
Úvěrové instituce	7	24	21	57
Sektor pojišťoven (pojišťovny, zajišťovny a Česká kancelář pojistitelů)	4	5	7	51
Penzijní společnosti a fondy	0	8	7	44
Sektor investičních společností a investičních fondů	15	115	107	381
Obchodníci s cennými papíry	10	30	24	67
Platební instituce a instituce elektronických peněz	5	8	9	37
Zpracovatelé tuzemských bankovek a mincí	0	0	0	5
Nebankovní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů	8	103	14	5
Emitenti cenných papírů a tržní infrastruktura	8	39	45	115
Akreditované osoby ²⁾	14	16	26	36
Směnárníci	4	58	56	1 014

1) Včetně poboček zahraničních společností.

2) Akreditovanými osobami se rozumí osoby akreditované pro pořádání zkoušek odborné způsobilosti distributorů doplňkového penzijního spoření a spotřebitelského úvěru.

- Zdroj: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocnizpravy/download/vyrocnizprava_2017.pdf (str. 25)

4. V rámci hospodaření ČNB uveďte, kolik činila aktiva celkem, pasiva celkem a zisk/ztráta za účetní období k 31.12.2017.

- **Aktiva celkem:** 3 212 141 v mil. Kč
- **Pasiva celkem:** 3 212 141 v mil. Kč
- **Zisk/ztráta za účetní období:** - 243 243 v mil. Kč

Zdroj:

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocnizpravy/download/vyrocnizprava_2017.pdf (str. 66-67)

Jak již víte, nedávno si Leoš pořídil nový dům. A kousek za městem byla postavená nová továrna, která vypouští do ovzduší zplodiny. To se stalo velkou nepříjemností nejen pro Leoše ale i pro jeho sousedy, kteří si kvůli tomu nemůžou již nadále užívat siestu na zahradě.

Příklad 4

Vypouštění zplodin do ovzduší je jeden z příkladů externalit. Externalitami označujeme vnější účinek nějakého ekonomického rozhodnutí, tedy část dopadů činnosti, kterou nese někdo jiný než její původce.

1. Externality můžeme dělit dvěma způsoby – buď podle toho, u které tržní strany vznikají (na straně poptávky a na straně nabídky), nebo podle toho, zda se jedná o externalitu pozitivní či negativní. Uveďte příklady na každý z druhů externalit (pozitivní na straně nabídky, negativní na straně nabídky, pozitivní na straně poptávky a negativní na straně poptávky).

Obyvatelé zjistili, že k zamořování ovzduší dochází kvůli neekonomické technologii výroby, kterou továrna používá. Zjistili také, že zavedení ekologičtějšího způsobu výroby by vyžadovalo investici ve výši 200 000 Kč. Obyvatelé si svou siestu na zahradě cení na půl milionu.

2. Předpokládejte, že právo leží na straně továrny. Továrna nemá povinnost měnit svoji technologii výroby. Využijte Coaseův teorém a nastiňte, co se dále stane. Bude továrna využívat ekologický nebo neekologický způsob výroby? Bude toto řešení efektivní? A je něco, co by mohlo dané řešení zkomplikovat?
3. Předpokládejte, že právo leží na straně starousedlíků, mají právo na svůj čistý vzduch. Jak to dopadne v tomto případě? Bude továrna využívat ekologický nebo neekologický způsob výroby? Bude toto řešení efektivní?
4. Jak by se odpověď na předchozí otázky změnila, kdyby si starousedlíci cenili čistého vzduchu jen na 100 000 Kč.

1. Na straně poptávky: vzdělání (pozitivní), ekologické chování (pozitivní), kouření (negativní), pití alkoholu (negativní)

Na straně nabídky: les čistící vodu (pozitivní), včely opylující ovocné stromy (pozitivní) zplodiny (negativní), jiskry z parních vlaků (negativní)

2. Starousedlíci si čistého vzduchu cení více, než kolik stojí nová technologie. Proto se společně složí a továrně novější technologii zařídí. Továrna bude vyrábět ekologicky a řešení bude ekonomicky efektivní. Problémem mohou být ale vysoké transakční náklady, zejména ve chvíli, kdy se bude organizovat velká skupina lidí. Transakční náklady mohou být tak vysoké, že k domluvě nedojde.
3. Starousedlíci si svého čistého vzduchu cení více, než kolik stojí nová technologie, tedy továrna jim není schopna nabídnout adekvátní kompenzaci. Proto pravděpodobně dojde k výměně technologie na ekologičtější. Řešení bude zase ekonomicky efektivní. (Všimněte si, že ať je právo na kterékoliv straně, dochází vždy ke stejnému řešení.)

4. V prvním případě by továrna dále vyráběla neekologicky. Starousedlíci by jí nebyli schopni změnu technologie kompenzovat, protože si čistého vzduchu necení více, než jaká je hodnota nové technologie výroby. V druhém případě by továrna starousedlíky odškodnila částkou mezi 100 000 a 200 000 Kč. Tím by starousedlíkům kompenzovala ztrátu čistého vzduchu. Zase by se v obou případech jednalo o stejné ekonomicky efektivní řešení.

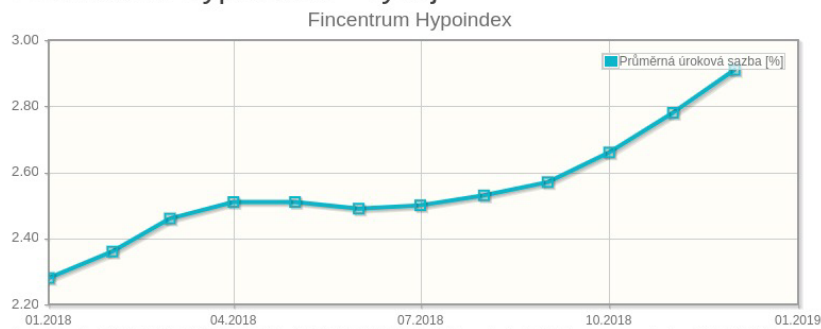
Doufáme, že podobné problémy nemusíte řešit ve svém místě bydliště, pokud ano, napište nám to spolu s informací, zda se to nějakým způsobem snažíte řešit. Ale zpátky k Leošovi, svoje nové bydlení nefinancoval jen vlastními penězi, ale větší část kupní ceny si půjčil u banky.

Příklad 5

Hypotéka

1. Definujte tento druh úvěru – pod jaký zákon spadá.
 2. Vysvětlíte následující pojmy: LTV, DTI, DSTI
 3. Co je to hypindex a jak se počítá? V grafu znázorníte jeho podobu za celý rok 2018.
 4. Co vše ovlivňuje, kolik peněz může banka půjčit žadateli o úvěr?
-
1. Hypoteční úvěr je úvěr zajištěný zástavou nemovitosti. Může být spojen s bydlením = účelová hypotéka, nebo na jiné věci, například koupě auta = hypotéka neúčelová tzv. americká. Hypoteční úvěr spadá pod zákon č. 257/2016 sb.: Zákon o spotřebitelském úvěru.
 2. LTV - "Loan to value" = úvěr k hodnotě nemovitosti. Poměr mezi hypotečním úvěrem a zástavní hodnotou nemovitosti. ČNB nedoporučuje financování 100 % LTV, při LTV nad 90 % většina bank dává přírážku k úrokové sazbě. Nejběžnější LTV je v rozmezí 60–80 %. Například: Pokud je cena nemovitosti 3 000 000 Kč a LTV se rovná 50, člověk si půjčuje 1 500 000 Kč
DTI - "Debt to income" = poměr dluhu k příjmu. Poměr mezi výší hypotéky a celkovým ročním čistým příjmem. Podle ČNB banky by to nemělo být větší než devítinásobek čistého příjmu. Například: Člověk, který vydělá ročně 360 000 Kč čistého, při maximálním možném DTI (= 9) dosáhne na hypotéku 3 240 000 Kč.
DSTI - "Debt service to income" = poměr splátky dluhu na čistý příjem. Vyjadřuje poměr mezi měsíční splátkou všech úvěrů, které aktuálně splácí, včetně nyní žádaného úvěru proti celkovému čistému měsíčnímu příjmu. Podle ČNB by tento parametr neměl přesáhnout 45 %. Například: Člověk, který vydělává 30 000 Kč měsíčně čistého, by neměl měsíčně splácet více než 13 500 Kč měsíčně.
 3. Hypindex - Vážená průměrná úroková sazba, za kterou jsou poskytovány nové hypoteční úvěry pro fyzické osoby. Zveřejňuje Fincentrum, hypindex.cz

Fincentrum Hypoindex – vývoj

4. Výši úvěru ovlivňují všechny výše zmíněné ukazatele (LTV, DTI, DSTI), dále počet žadatelů, věk žadatele, příjem a jeho úvěrová minulost, ostatní úvěr, výše příjmu, umístění nemovitosti aj.

A je to, zvládli jsme to – tedy aspoň si to o sobě myslíme. Jak jste na tom vy?

Napište nám prosím zpětnou vazbu i na tuto pátou sérii letošního SEMu a seřaďte příklady od pro vás nejvíce zajímavého po nejméně zajímavý.

Nenechávejte vše na poslední možný den. Připomínáme, že na odevzdání máte čas do 19. 5. 2019 včetně a že vyžadujeme odevzdávání přesně podle informací uvedených na webu (<http://www.econ.muni.cz/uchazeci-o-studium/proc-studovat-na-esf/projekty-pro-studenty-strednich-skol/seminar-ekonomickych-mozku/informace>).

**Přejeme při řešení hodně štěstí a těšíme se na vaše odpovědi
i účast v dalším ročníku.
Tým SEM.**